

رجوع بدون دلیل از مرجع تقلید: عدول بدون دلیل از مرجع تقلید اعلم به مرجع دیگر جائز نیست.

موارد جواز (و وجوب) عدول از مرجع تقلید:

۱. اعلامیت شخص دیگری برای مکلف ثابت شود.
۲. مرجع تقلید، فاقد یک یا چند شرط از شرایط مرجعیت شود.
۳. مکلف متوجه شود مرجع او از ابتدا فاقد صلاحیت بوده است.

شک هایی که در مورد مرجع ممکن است:

- شک در فوت مرجع
  - شک در تبدل فتوا و رأی مرجع
  - شک در باقی بودن شرایط مرجع
- تکلیف در این موارد چیست؟ به شک ها اعتنایی نمی شود مگر اینکه دلیلی برای احراز آن ثابت شود.

اعلمیت یک مرجع در بعضی از مسائل و اعلامیت دیگری در مسائل دیگر:

بنابر تعریف مرجع در ابتدای بحث، همچنین موردی ممکن نیست. در صورت امکان وقوعی: باید در هر بخشی به اعلم آن مسائل رجوع شود

اشتباه در نقل فتوا

اگر شخص ناقل اشتباه کرده است باید به تمام افراد آن را اعلام کند. اگر مرجع رایش تغییر کرده است، اعلام لازم نیست.

راه های به دست آوردن فتاوی مرجع تقلید:

- شنیدن مستقیم
- دو نفر عادل نقل فتوا کنند
- عدل واحد یا ثقه نقل فتوا کنند و ظن به خالف نباشد
- رساله عملیه ای که مورد امضا و تایید مستقیم مرجع تقلید باشد